

موفقیت ما در حوزه فرهنگ

محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ۲۸ اردیبهشت‌ماه به‌عنوان سخنران پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران حضور داشت. او در این سخنرانی بیان کرد: سال ۱۴۰۰ که بنده مسئول وزارت فرهنگ بودم، اقتصاد کتاب ۹ هزار میلیارد تومان بود و ما ۳۰ میلیارد تومان در اختیار داشتیم یعنی خلع سلاح فرهنگ؛ بنابراین در حوزه کتاب یکی از وظایف ما احیای حوزه فرهنگ بود. اکنون کارخانه‌ای که زیر پنج هزار تن تولید داشت، تولیدش به ۵۵ هزار تن رسیده و ۱۵۵ میلیون کتاب درسی با کاغذ ایرانی تولید شده است. او تأکید کرد که در ادامه این مسیر، به‌زودی تولید کاغذ در کشور به ۱۲۰ هزار تن خواهد رسید. وزیر ارشاد گفت که در جشنواره فجر سال گذشته ۲۵ فیلم در حوزه معرفی مفاخر، مشاهیر و فرماندهان جنگ تحمیلی ارائه شد و همه آمارها بیانگر موفقیت ما در حوزه فرهنگ است.

تدوین فرهنگ جامع زبان فارسی

علی‌اشرف صادقی در نشست تخصصی «فرهنگ‌نویسی» با اشاره به تدوین سه جلد از فرهنگ جامع زبان فارسی تاکنون، دلیل تدوین این فرهنگ را پدید آوردن اثری شامل و پوشاننده تمام کلمات فارسی متون قدیم و معاصر دانست؛ ضمن آنکه گوشه‌چشمی هم به فارسی تاجیکی و افغانستانی (دری) داشته‌باشد. او با تأکید بر اینکه در تدوین فرهنگ جدید از فرهنگ‌های پیشین نیز استفاده خواهد شد، عنوان کرد: مرحوم دهخدا نظر به آنکه قصد تدوین اثری جامع را داشته، تمام واژه‌های بی‌شاهد را نیز در لغت‌نامه خود آورده است، که کاری خطاست و مرحوم دکتر محمد معین نیز چون فرهنگ خود را مبتنی بر لغت‌نامه دهخدا نگاشت چنین کرده و از این بابت باید بسیار محتاطانه به فرهنگ معین رجوع کرد. صادقی در پایان از فرهنگ سخن به‌عنوان بهترین فرهنگ موجود نام برد.

اعتراض به رژیم صهیونیستی در یوروویژن ادامه دارد

چند روز پس از برگزاری مسابقات آواز یوروویژن، رسانه‌ها گزارش داده‌اند که علاوه بر حواشی زمان برگزاری این رویداد، تحریم برنامه‌ریزی شده مسابقات به‌دلیل شرکت کردن رژیم صهیونیستی، شمار مخاطبان این رویداد سالانه آواز را به‌شدت کاهش داده است. خبرگزاری ایسنا با اعلام این خبر نوشت که پیش از مراسم، ۴۵۰ هنرمند بریتانیایی از اولی الکساندر شرکت‌کننده بریتانیایی خواستند تا در اعتراض به مداخله این کشور در جنگ غزه از اجرا در این مسابقات خودداری کند اما در نهایت او تصمیم به ادامه شرکت در این رویداد گرفت و در رتبه هجدهم قرار گرفت، همچنین در رأی‌گیری عمومی تلویزیون صفر امتیاز گرفت. این رویداد امسال با جنجال‌های دیگری بر سر شرکت رژیم صهیونیستی همراه بود. همزمان که گروهی از حامیان فلسطین به‌دلیل جنگ در غزه خواستار تحریم یوروویژن شدند و درخواست‌هایی نیز برای حذف اسرائیل از این رقابت‌ها مطرح شده بود، نماینده این رژیم حین تمرین اجرای نیمه‌نهایی از سوی تماشاگران هوشد.

گفت‌وگو با حسن فتحی درباره «مست عشق» و آنچه از شمس و مولانا تصویر کرده است

زیبایی ابتذال نیست

رضا صائمی خبرنگار گروه فرهنگ

این روزها «مست عشق» به پدیده‌ای سینمایی در حوزه اکران و نمایش تبدیل و با استقبال مخاطب و فروش بالا همراه شده است. بخشی از این اقبال به دلیل موضوع فیلم است که برای نخستین بار در سینمای ایران شاهد اثری درباره شاعر و عارف بزرگ ایرانی، مولانا جلال الدین بلخی هستیم و رابطه حیرت‌انگیز او با شمس تبریزی و دلیل دیگر را باید حضور بازیگران ستاره و سلبریتی‌های سینمای ایران و

ترکیه دانست که یک تجربه تازه در فیلمسازی مشترک است. با این حال مواجهه با فیلم، روایتی دوگانه داشته است. برخی مرعوب «مست عشق» شدند و از تماشای آن به وجد آمدند و برخی نقدهای تندی بر آن کرده‌اند و حتی یکی مثل مسعود فراس‌تی آن را یک فیلم بد تلویزیونی دانسته که تصویری مفلوک از مولانا به نمایش گذاشته است. گویی فیلمی درباره مولانا مصداق شعری از خود مولانا در نی‌نامه شده که گفته بود: «هر کسی از ظن خود شد یار من». به بهانه اکران این فیلم و واکنش‌های متفاوت درباره آن، به گفت‌وگو با حسن فتحی نشستیم تا با او به عنوان کارگردان «مست عشق» درباره این روایت‌های گوناگون حرف بزنیم و روایت او از فیلم و نقدهای فیلم را بشنویم.

کارگردان

حسن فتحی

تهیه کننده: مهران برومند، حسن عزیزاده نویسنده: قهراد توحیدی، حسن فتحی

INTOXICATED BY LOVE

بارسا پیروزفر شهاب حسینی هانده ارچل ابراهیم چلیکول بنسو سوزال بوران کوزوم سلما ارگچ حسام منظور با حضور هالیت ارگچ

مدیر فیلمبرداری: زنده یاد مرتضی پور صمدی تدوین: میتم مولابی صداگذاری: علیرضا علویان خواننده: علیرضا قربانی موسیقی متن: فاهیر آتاک اوغلو طراح صحنه: سیحان اونور طراح گریم: ایمان امیدواری مدیر تولید: صابر احمدی صدابردار: جهان الینگان، اربان باز مدیر جلوه های بصری: بیت اوزترک عکاس: مرتضی آتاکلی جانشین تهیه کننده: شهرام زاهدی فر مجری طرح: میتم نورانی

❗همیشه فکر می‌کردم اگر سینمای ایران بخواهد به روایت قصه شمس و مولانا بپردازد، یکی از بهترین گزینه‌ها حسن فتحی است؛ هم به‌دلیل سبقه شما در ساخت سریال‌های تاریخی و آثار ماندگاری که در این ژانر خلق کردید و هم به‌خاطر تسلط داشتن در به تصویر کشیدن تجربه‌های عاشقانه که نمونه‌اش سریال شهرزاد به‌عنوان یک درام تاریخی عاشقانه بود. با این حال فکر می‌کردم رفتن سراغ قصه شمس و مولانا به‌دلیل پیچیدگی و حیرت‌انگیز بودن این رابطه و اساساً منزلت عرفانی‌ای که مولوی دارد، با هواداران انبوهی که انتظار زیادی از فیلمی درباره مولانا دارند، کار بسیار دشواری است و جسارت و ریسک‌پذیری بالایی می‌خواهد. آیا برای ساخت «مست عشق» با چنین دغدغه‌ها و نگرانی‌هایی مواجه بودید و چه شد که به سمت ساخت این فیلم رفتید؟

اگر این نگرانی‌ها و ملاحظاتنی که اشاره کردید، نبود، نگارش این فیلم‌نامه نزدیک سه سال طول نمی‌کشید؛ به‌رغم اینکه در مقام يك علاقه‌مند معمولی به کتب فلسفه و عرفان بیگانه نیستم. حتی اگر خاطراتان باشد حدود ۲۰ سال قبل سریالی سی‌وچند قسمتی درباره فیلسوف ایرانی ملاصدرای شیرازی به‌نام «روشن‌تر از خاموشی» ساختم که برای نوشتن فیلم‌نامه آن حدود دو، سه سال مطالعات مستمر روی جریان‌های فلسفی و عرفانی مختلفی داشتم؛ از فلسفه ارسطو و تأثیر آن در شکل‌گیری فلسفه مشایی در ایران گرفته، تا حکمت خسروانیه و تأثیر آن به‌واسطه حکمت نوافلاطونی و مکتب اسکندرنانی بر حکمت اشراق و اندیشمندانی نظیر سهروردی و ملاصدرا؛ علاوه بر اینها، در سال‌های دور و نزدیک، بسان بسیاری از علاقه‌مندان به افکار و اندیشه‌های حضرت مولانا و شمس تبریزی، کتب و مقالات مرتبط با زندگی و آثارشان را تورتق کرده‌ام. البته که این پیشینه مطالعاتی برای ساخت این اثر کافی نبود، بعد از تجربه ساخت شهرزاد و حاشیه‌سازی‌های عجیب و غریبی که گریبان من و یکسری از بازیگران شهرزاد را گرفته بود، اصلاً شرایط روحی خوبی نداشتم و فکر می‌کردم ما در این ماجرا چه گناهی کردیم که اینطور باید مورد تهمت، افترا و هجمه قرار بگیریم؛ آن‌هم در شرایطی که تا چند مدت قبلش به‌خاطر موفقیت چشمگیر آن سریال مورد تمجید و ستایش غریبه و آشنا بودیم؛ اما به‌یکباره ورق برگشت و بازی زندگی، از روی خشن و بی‌رحم خود را نشان داد. در نتیجه بعد از این ماجرا تا حدودی افسرده و گوشه‌نشین شده بودم و اغراق نمی‌کنم اگر بگویم پناه بردن به اندیشه‌های مولانا و غزلیات و مثنوی -معنوی و شطحیات شمس تبریزی پناه خوبی شد تا از آن اندوه و خسوف روحی که گرفتارش شده بودم به‌تدریج فاصله بگیرم. این تجربه درونی در ترغیب من به ساخت این اثر بسیار مؤثر بود.

❗به‌ویژه اینکه آثار مولانا واجد یک معرفت‌روانکاوانه و انسان‌شناختی است و علاوه بر شناخت معرفتی، گشایش روحی و روانی هم ایجاد کرده و گره از ذهن و ضمیر انسان باز می‌کند و شور زندگی می‌بخشد. به‌نظر می‌رسد تأثیر مولانا در تجربه زیسته خودتان و آن‌سی که با او پیدا کردید، موجب شد تا با ساخت فیلمی درباره او به یک ادای دین فردی نسبت به مولوی دست بزنید...

همین‌طور؛ به‌مانم عرفان و فلسفه و روانشناسی، همنشین‌ها و همسایه‌های خوبی در کنار هم هستند و ترکیبی از دستاوردهای این سه دانش بشری بسیاری می‌تواند برای بشر بحران‌زده‌ی امروز نجات‌بخش باشد. اما اینکه جرقه ساخت این اثر چگونه زده شد برمی‌گردد به شبی که آقای قهراد توحیدی در جلسه‌ای پیشنهاد ساخت سریال مشترکی بین ایران و ترکیه را مطرح کردند و واسطه آشنایی من با آقای مهران برومند و آقای دکتر حسن عزیزاده تهیه‌کننده و سرمایه‌گذار کار شدند؛ ماسفری نیز به استانبول داشتیم و یک شبی که دور هم جمع شده بودیم از آنجا پیشنهاد کردم که ایرانی‌ها و ترک‌ها هر دو ارادت ویژه‌ای به مولانا دارند، بیاییم به‌جای يك سریال مشترک معمولی، اثر سینمایی مشترکی درباره داستان حیرت‌انگیز مواجهه شمس و مولانا و پیامدهای آن برای آن دو بسازیم. این پیشنهاد مورد استقبال دوستان قرار گرفت و مبنایی شد برای جلسات و گفت‌وگوهای بعدی، بعد از اعلام آمادگی سرمایه‌گذاری از ترکیه برای سرمایه‌گذاری مشترک، این توفیق فراهم شد تا از محضر استاد موحد مولوی شناس بر جسته در این زمینه بهره‌مند شویم. کتاب‌های ایشان و چند مولوی‌شناس دیگر را مطالعه کردیم؛ موازی این مطالعات و فیش‌برداری‌ها که مدت‌زمان زیادی صرف آن شد، در خصوص ساختار فیلم‌نامه و طرح داستانی آن با جناب توحیدی جلسات بسیاری داشتیم؛ نخستین سوالی که باید جواب می‌دادیم این بود که مخاطبان ما در ساخت این اثر قرار است کدام اقشار جامعه باشند؟ آیا می‌خواهیم صرفاً يك کار متکلف و سنگین برای اهالی فکر و اندیشه و متفکرین مولوی‌شناس بسازیم یا نه، مخاطب هدف ما قرار است که قشر معمولی و متوسط خیابان و کوچه‌بازار به‌ویژه نسل جوان باشد؟ نهایتاً به این نتیجه رسیدیم که الگویی را برای پرداختن به این قصه در حد بضاعت‌مان انتخاب کنیم که برای مخاطب عادی جذاب باشد. در نتیجه رفتیم سراغ ژانر معمایی -جنایی مرتبط با پکی، دو قصه عاشقانه، خوشبختانه خود حکایت آشنایی شمس و مولانا و حواشی مرتبط با آن، این پتانسیل را داشت که از ماجرای مثلث عشقی بین شمس و کیمیا خاتون و علاءالدین پسر ارشد مولانا که در بسیاری روایت‌ها آمده تا ماجرای مضروب و مفقود شدن شمس، در چارچوب ژانر معمایی -جنایی قصه را طراحی کنیم. با این هدف که این اثر بتواند تلنگری به اذهان مخاطبان خود بزند و آنها را ترغیب کند بعد از تماشای فیلم سراغ کتب مربوط به شمس و مولانا بروند و درباره آن دو، مطالعه‌ی بیشتر و عمیق‌تری داشته باشند. این هدف از همان ابتدا خیلی آگاهانه در گفت‌وگوهای بنده و آقای توحیدی شکل گرفت و براساس همین ایده و هدف شروع کردیم به نگارش فیلم‌نامه‌ای که تحقیق و نگارش آن حدود حداقل دو سال وقت برد.

❗اشاره کردید به اینکه از ابتدا رابطه شمس و مولانا را دستمایه نگارش فیلم‌نامه قرار دادید و به‌نظر من مهم‌ترین رخداد زندگی او گذاشتید. آیا برهه دیگری از زندگی او بود که قابلیت دراماتیک برای تبدیل شدن به فیلم داشته‌باشد؟

ببینید یک نگاه می‌توانست این باشد که ما زندگی مولانا جلال الدین را از زمان کودکی‌اش در بلخ دنبال کنیم. هجرت خانواده‌اش به‌دلیل نگرانی از حمله مغول از بلخ به نیشابور و ملاقاتش با عطار را به تصویر بکشیم و نهایت‌فرایند هجرت خانواده‌اش را به بین‌النهرین و شامات و نهایتاً منطقه آناتولی و قونیه و ماجراهای اوتا حدود چهل سالگی در مقام يك متکلم و فقیه و معلم و روحانی نامدار، سپس ملاقاتش با شمس تبریزی و رشد و تعالی شاعرانه و عارفانه او را پس از رفتن شمس دنبال و روایت کنیم. منتها این قصه پر طول و دراز در قالب یک فیلم سینمایی نمی‌گنجد و نیازمند ساخت سریالی چندنده قسمتی بود، در حالی که ما از همان بدو امر به ساخت یک اثر سینمایی فکر می‌کردیم و همین نکته کار ما را سخت‌تر کرده بود. امروز که به هر روی تاب و تقلا می‌در حد بضاعت‌مان در معرض اکران عمومی قرار گرفته، همه امیدمان این است که این اثر فتح‌بابی باشد برای تولید آثاری در خشان‌تر و جذاب‌تر درباره زندگی و افکار حضرت مولانا و دیگر بزرگان ادب و فرهنگ ایران؛ متأسفانه در این زمینه خیلی کم کار کردیم و این مایه تأسف است که سینمای ما کمتر سراغ مشاهیر و مفاخر وطنی خود می‌رود. از جانب نهادهای فرهنگی در این زمینه هیچ قدمی برداشته نشد و گویی که یادغدغه‌ای